

YHDISTETYN PATENTTITUOMIOISTUIMEN ERIOIKEUKSISTA JA VAPAUKSISTA TEHTY PÖYTÄKIRJA; VOIMAANSAATTAMINEN

Yhdistetty patenttituomioistuin liittyy tiiviimmässä yhteistyössä 25 EU:n jäsenvaltion kesken sovittuun eurooppalaiseen patenttijärjestelmä uudistukseen, jonka myötä eurooppapatentille voidaan rekisteröidä yhtenäinen suoja. Patenttijärjestelmä uudistukseen liittyy *sopimus yhdistetystä patenttituomioistuimesta*, jonka Suomi ratifioi 19.1.2016. Kyseinen sopimus ei ole vielä tullut voimaan. Suomeen on päätetty perustaa myös yhdistetyn patenttituomioistuimen ensimmäisen asteen paikallisjaosto, jota koskevan lain eduskunta hyväksyi 28.10.2016 (EV 127/2016 vp – HE 87/2016 vp).

Pöytäkirja yhdistetyn patenttituomioistuimen erioikeuksista ja vapauksista (jäljempänä ”pöytäkirja”) tehtiin Brysselissä 29.6.2016. Pöytäkirjassa määrätään yhdistetylle patenttituomioistuimelle, ml. sen paikallisjaostoille, myönnettävistä erioikeuksista ja vapauksista, jotka ovat tarpeellisia tuomioistuimen tehtävien riippumattoman hoitamisen kannalta. Pöytäkirjassa määrätyt erioikeudet ja vapaudet koskevat muun muassa tuomioistuimen toimitilojen, arkistojen ja asiakirjojen loukkaamattomuutta, tuomioistuimen ja sen omaisuuden koskemattomuutta, lainkäyttöllistä koskemattomuutta, verovapautuksia sekä tuomioistuimen tuomareiden, kirjaajan ja henkilöstön erioikeuksia ja vapauksia.

Suomi allekirjoitti pöytäkirjan 29.6.2016. Hallituksen esitys pöytäkirjan hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi annettiin eduskunnalle 15.4.2021 (HE 51/2021 vp). Eduskunta hyväksyi pöytäkirjan ja sen voimaansaattamislain 18.6.2021 (EV 102/2021 vp). Valtioneuvosto hyväksyi pöytäkirjan 26.8.2021 ja Tasavallan Presidentti vahvisti sen voimaansaattamislain (794/2021) 27.8.2021. Hyväksymiskirja talletettiin Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristölle 13.9.2021.

Pöytäkirja tulee sen 18 artiklan mukaan voimaan 30 päivän kuluttua sen päivän jälkeen, jona viimeinen neljästä osapuolesta – Luxemburg, Saksa, Ranska ja Yhdistynyt kuningaskunta – on tallettanut ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa. Uudessa patenttijärjestelmässä voivat olla mukana vain EU:n jäsenvaltiot, joten Yhdistyneen kuningaskunnan ero EU:sta on johtanut siihen, että Yhdistynyt kuningaskunta on 20.7.2020 ilmoittanut peruuttavansa sitoutumisensa pöytäkirjaan. Pöytäkirjan osapuolivaltiot ovat patenttijärjestelmä uudistukseen liittyvässä valmistelukomiteassa katsoneet, että pöytäkirjan voimaantuloartiklaa tulisi tulkita niin, että voimantulokynnyksen täyttymisessä ratkaisee Yhdistyneen kuningaskunnan sijaan Italian sitoutuminen pöytäkirjaan. Tämä osapuolten yhteinen tulkinta on tarkoitus vahvistaa vielä EU:ssa Coreperin tai neuvoston yhteydessä niin sanotulla neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien välisellä päätöksellä. Euroopan unionin neuvoston sopimustoimisto ilmoitti 4.10.2021, että Saksa viimeisenä neljästä osapuolesta – Luxemburg, Saksa, Ranska ja Italia – talletti ratifioimiskirjansa 27.9.2021, joten pöytäkirja tulee voimaan 27.10.2021.

Pöytäkirjan voimaansaattamislaki sisältää mahdollisuuden säätää valtioneuvoston asetuksella voimaansaattamislain ja pöytäkirjan väliaikaisesta soveltamisesta ennen pöytäkirjan kansainvälistä voimaantuloa. Pöytäkirjan väliaikainen soveltaminen olisi voinut olla tarpeen, jos pöytäkirjan voimaantulokynnys ei olisi vielä täyttynyt, kun *yhdistetystä patenttitoimioistuimesta tehdyn sopimuksen väliaikaisesta soveltamisesta tehty pöytäkirja* tulee voimaan, ja yhdistetystä patenttitoimioistuimesta tehdyn sopimuksen tiettyjä artikloja aletaan soveltaa väliaikaisesti. Koska pöytäkirjan voimaantulokynnys ehti täytyä ennen tätä, pöytäkirjan väliaikainen soveltaminen sen voimaansaattamislain mahdollistamalla tavalla ei ole tarpeen.

Ehdotetun asetuksen 1 §:n 1 momentissa säädetään, että pöytäkirja tulee voimaan 27.10.2021. Pykälän toinen momentti sisältää tavanomaisen säännöksen pöytäkirjan kansallisista hyväksymis- ja voimaansaattamisvaiheista. Asetuksen 2 §:ssä säädetään, että pöytäkirjan muut kuin lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat asetuksena voimassa. Asetuksen 3 § sisältää säännöksen pöytäkirjan voimaansaattamislain voimaantulosta ja 4 § asetuksen voimaantulosäännöksen.

Edellä olevan perusteella esitetään, että valtioneuvosto antaisi asetuksen yhdistetyn patenttitoimioistuimen erioikeuksista ja vapauksista tehdystä pöytäkirjasta. Laki ja asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan 27.10.2021 samana päivänä kuin itse pöytäkirja tulee voimaan.